

30.05.2025

с. Богданівка

Згідно листа Національного природного парку «Залісся» (далі – НПП «Залісся») № 01-07/201 від 20.05.2025, відповідно Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ №555 від 27.05.1995, комісією в складі: провідного інженера-лісопатолога державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі – ДСЛП «Київлісозахист») Вікторії ШВЕНЬ, заступника директора НПП «Залісся» Олексія РУЧКИ, начальника відділу відтворення і збереження природних екосистем та використання природних ресурсів НПП «Залісся» Олега ПРОЦЕНКА, інженера з охорони природних екосистем НПП «Залісся» Наталії ВАСИЛЕНКО, начальника науково-дослідного відділу НПП «Залісся» Вікторії СМАГОЛЬ, начальника Деснянського природоохоронного науково-дослідного відділення (далі – ПНДВ) Михайла МИХНО, начальника Літківського ПНДВ Дмитра БАСЮКА, начальника Рожнянського ПНДВ Олександра МАРХАЯ, начальника Заліського ПНДВ Андрія РОЗДОБУДЬКА, проведене лісопатологічне обстеження насаджень НПП «Залісся» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік.

Короткий таксаційний опис ділянок, що пропонується для проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів наведений нижче за матеріалами базового лісовпорядкування 2022 року.

Результати обстеження:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа, що потребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності	Причина призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1 гектар
			склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар				
Деснянське ПНДВ													
11	14	3.2	5Д32Я31Г31ВЛЧ1ЛПД+БРС	138	0.50	2	29	48	250	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник, ясеневий лубоїд	21	
15	1	10.3	4Я3ЗВЛЧ1Д32Г3+ВРБ	110	0.60	1	28	44	270	1	ясеневий лубоїд, зелена вузькотіла златка, дубова бронзова златка, дубовий заболонник	19	
15	3	3.6	4Д31Я35ВЛЧ+Г3+ЛПД	137	0.60	2	28	48	320	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник, ясеневий лубоїд, зелена вузькотіла златка	16	
15	4	2.3	10ВЛЧ+ЯЗ	107	0.65	2	26	38	325	1	зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник	35	
15	5	1.5	6Д31Я31Г32ВЛЧ+КЛГ+ЛПД+ЛПД	137	0.60	2	28	52	290	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник, ясеневий лубоїд, зелена вузькотіла златка	15	
31	2	3.5	10СЗ+ДЗ	107	0.70	1	31	44	505	1	великий та малий соснові лубоїди	13	
41	4	6.9	10СЗ(82)+БП+СЗ(25)	82	0.70	1А	28	38	470	1	великий та малий соснові лубоїди	30	
42	7	2.7	10СЗ+БП	87	0.70	1	26	32	425	1	великий та малий соснові лубоїди	23	

43	28	6.1	10СЗ	77	0.75	1	24	24	390	1	великий та малий соснові лубоїди	15
44	26	19.3	10СЗ+ДЗ	118	0.60	1	32	44	465	1	великий та малий соснові лубоїди	30
44	36	6.8	10СЗ	110	0.70	1	31	42	485	1	великий та малий соснові лубоїди	23
45	16	6.8	10СЗ	110	0.60	1	31	42	460	1	великий та малий соснові лубоїди	25
46	7	2.2	10СЗ	102	0.60	2	27	40	385	1	великий та малий соснові лубоїди	28
46	9	4.0	10СЗ+ДЗ	100	0.65	1	29	40	460	1	великий та малий соснові лубоїди	20
Разом:		79.2								1		
Літківське ПНДВ												
42	1	31.4	10СЗ	87	0.70	1А	30	34	490	1	великий та малий соснові лубоїди	7
42	2	0.8	10СЗК	69	0.75	1А	27	34	460	1	великий та малий соснові лубоїди	13
42	3	7.2	10СЗ	117	0.60	1	29	40	410	1	великий та малий соснові лубоїди	13
42	4	1.1	10СЗК	87	0.70	1А	29	38	470	1	великий та малий соснові лубоїди	15
42	5	1.8	10СЗК	87	0.75	1А	30	38	530	1	великий та малий соснові лубоїди	9
42	6	0.8	7СЗЗБП	47	0.75	1А	22	26	380	1	великий та малий соснові лубоїди, березовий заболонник	4
42	7	14.5	10СЗ	106	0.50	1А	32	46	385	1	великий та малий соснові лубоїди	13
42	8	2.4	10СЗК	92	0.65	1А	30	40	450	1	великий та малий соснові лубоїди	9
42	11	1.8	9СЗ1АКБ	72	0.75	1Б	30	36	470	1	великий та малий соснові лубоїди	11
42	12	1.9	10СЗК	69	0.70	1Б	29	34	470	1	великий та малий соснові лубоїди	9
43	1	36.6	10СЗ	87	0.70	1	28	34	440	1	великий та малий соснові лубоїди	12
43	2	2.2	10СЗК	69	0.65	1	23	30	330	1	великий та малий соснові лубоїди	11
Разом:		102.5										
Рожнянське ПНДВ												
7	6	10.4	10СЗ+ДЗ+БП+ОС	72	0.60	1А	28	32	395	1	великий та малий соснові лубоїди	22
7	10	0.5	10СЗ	62	0.60	1	22	26	290	1	великий та малий соснові лубоїди	40
7	13	1.7	9СЗ1БП+ДЗ	72	0.60	1	23	28	285	1	великий та малий соснові лубоїди	24
7	18	1.3	10СЗ+ДЗ	77	0.60	2	23	30	295	1	великий та малий соснові лубоїди	10
7	20	8.4	10СЗК	87	0.60	1А	30	38	410	1	великий та малий соснові лубоїди	21
8	1	6.4	10СЗ	69	0.60	1А	26	30	350	1	великий та малий соснові лубоїди	27
8	4	9.5	10СЗ	82	0.60	1А	29	36	400	1	великий та малий соснові лубоїди	20
19	6	2.8	10СЗ	107	0.60	1	30	38	420	1	великий та малий соснові лубоїди	24
19	16	2.0	10СЗ	137	0.60	2	28	46	390	1	великий та малий соснові лубоїди	12
19	25	5.3	6СЗ(137)2СЗ(137)2СЗ(92)	137	0.60	1	30	40	400	1	великий та малий соснові лубоїди	12
23	1	17.1	7СЗ(92)3СЗ(117)	92	0.50	1А	30	38	375	1	великий та малий соснові лубоїди	13
23	3	8.6	10СЗ	100	0.50	1А	32	42	385	1	великий та малий соснові лубоїди	10
23	12	14.0	8СЗ(92)2СЗ(127)	92	0.60	1А	30	38	450	1	великий та малий соснові лубоїди	10
24	10	2.6	10СЗ+ДЗ	108	0.60	1	29	44	415	1	великий та малий соснові лубоїди	24
24	12	2.7	10СЗ+ДЗ	107	0.60	1А	33	38	475	1	великий та малий соснові лубоїди	20
Разом:		93.3										
Заліське ПНДВ												
7	1	22.4	10СЗ	128	0.70	1	32	48	500	1	великий та малий соснові лубоїди	11
7	2	4.0	10СЗ	117	0.70	1	30	52	500	1	великий та малий соснові лубоїди	9
18	1	3.8	7СЗЗДЗ	166	0.70	1	34	56	500	1	великий та малий соснові лубоїди, дубова бронзова златка, дубовий заболонник	16
19	19	4.7	10СЗ+ДЗ	111	0.70	1А	32	48	500	1	великий та малий соснові лубоїди	17
22	1	5.1	10СЗ	93	0.60	1	28	32	400	1	великий та малий соснові лубоїди	19
23	2	6.1	6СЗ4ДЗ+ОС	92	0.70	1А	30	40	410	1	великий та малий соснові лубоїди, дубова бронзова златка, дубовий заболонник	18
52	6	5.2	10ДЗ+СЗ	89	0.60	2	25	30	290	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник	5
52	11	2.4	10ДЗ+БП	87	0.60	2	24	30	260	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник	13
60	7	1.8	10ДЗ+БП	89	0.60	2	23	30	260	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник	10
62	4	4.1	4ДЗ6ЯЛЕ+БП	71	0.60	2	21	24	290	1	дубова бронзова златка, дубовий заболонник, короїд типограф	36
Разом:		59.6										
Всього:		334.6										

У вищенаведених насадженнях виявлено погіршення лісопатологічної ситуації, яка пов'язана з великим рекреаційним навантаженням та зі зниженням рівня біологічної стійкості в обстежених деревостанах. Першочергово це пов'язано з впливом негативних чинників таких як: посуха, поступова зміна кліматичних умов, фітопатогенні утворення. На ділянках утворилася велика кількість сухостійних дерев, які в першу чергу є аварійно-небезпечними для відвідувачів даного природного парку. Також причинами погіршення санітарного стану даних дерев є ослаблення і всихання внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів.

При обстеженні виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*) та ялини європейської (*Picea abies*). У насадженнях сосни в нижній частині стовбура на обкорованих деревах в районі товстої кори наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 10 до 20 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про значну чисельність популяції даних шкідників. В насадженні ялини в нижній та середній частині стовбура чітко видно розгалужені та звивисті ходи короїда типографа (*Ips typographus*). Деякі дерева заселені, але більшість вже відпрацьована даним шкідником. Всихання та відмирання дерев зумовлене первинним заселенням великим та малим сосновими лубоїдами, а також короїдом типографом.

У насадженнях дуба звичайного (*Quercus robur* L.) та вільхи чорної (*Alnus glutinosa*) виявлено ознаки поточного заселення, або відпрацьовання такими вторинними шкідниками як златка дубова бронзова (*Chrysobothris affinis* F), зелена вузькотіла (*Agrilus viridis* L), вузькотіла (*Agrilus angustulus*) та дубовий заболонник (*Scolytus intricatus* Ratz), про це свідчать личинкові та маточні ходи, які помітні на поверхні деревини та під корою, завдовжки від 1 до 3 сантиметрів. Також на деревах є велика кількість льотних отворів даних шкідників.

У ясеневих насадженнях (*Fraxinus excelsior*) відмічене помітне зниження рівня біологічної стійкості, яке проявляється у всиханні гілок, що охоплює значну частину крон дерев. В нижній частині дерев виявлено велику кількість льотних отворів великого ясеневого лубоїда (*Hylesinus crenatus* F.). Також на повалених деревах в середній та верхній частинах стовбура присутні звивисті ходи, що свідчать про заселення малим ясеневими лубоїдом (*Hylesinus fraxini* Panz.).

Також є насадження у яких спостерігається помітне накопичення захаращеності у вигляді лежачого сухостою, вітровальних дерев та частин зламаних стовбурів.

Для поліпшення лісопатологічного стану та недопущення аварійних ситуацій обстежених насаджень НПП «Залісся», комісія рекомендує провести захід з поліпшення санітарного стану лісів – вибіркову санітарну рубку (ВСР) з інтенсивністю рубки згідно матеріалів відводу 5-40 м³/га, на площі **334,6 гектари**.

ВСР провести у 2025 році згідно пунктів 2,5,6,8,9,10,12,13,14,18,19,21,22,23,26,27 Санітарних правил в лісах України та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Ознак харчування хвое та листогризів на обстежених ділянках не виявлено.

Представники комісії:

Провідний інженер-лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

Вікторія ШВЕНЬ

Заступник директора НПП «Залісся»

Олексій РУЧКА

Начальник відділу відтворення і
збереження природних екосистем та
використання природних ресурсів НПП
«Залісся»

Олег ПРОЦЕНКО

Інженер з охорони природних екосистем
НПП «Залісся»

Наталія ВАСИЛЕНКО

Начальник науково-дослідного відділу
НПП «Залісся»

Вікторія СМАГОЛЬ

Начальник Деснянського ПНДВ

Михайло МИХНО

Начальник Літківського ПНДВ

Дмитро БАСЮК

Начальник Рожнянського ПНДВ

Олександр МАРХАЙ

Начальник Заліського ПНДВ

Андрій РОЗДОБУДЬКО